

*Sygn. akt I ACa 1168/14*

## WYROK

**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

<b>Przewodniczący:</b>	<b>SSA Wojciech Kościołek</b>
<b>Sędziowie:</b>	<b>SSA Maria Kus-Trybek (spr.)</b> <b>SSA Grzegorz Krężolek</b>
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółka z o.o. S.K.A. w K.**

przeciwko **M. K. i P. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 6 marca 2014 r. sygn. akt IX GC 970/13

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzona w nim kwotę 20 000 zł zastępuje kwotą 18 804 zł (osiemnaście tysięcy osiemset cztery złote);**
- 2. oddala apelację w pozostałym zakresie;**
- 3. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 1168/14

## UZASADNIENIE

**Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy Wydział IX Gospodarczy w K. zasądził solidarnie od pozwanych : M. K. i P. K. na rzecz strony powodowej (...) Spółki z o.o. w K. kwotę 232.079,10 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 sierpnia 2013r i kosztami postępowania w kwocie 20.000 zł.**

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych.

W dniu 1 września 2010r pozwani jako generalny wykonawca zawarli ze stroną powodową umowę o roboty budowlane, na podstawie której zobowiązali się do wykonania trzech budynków mieszkalnych w terminie do 31 grudnia 2011r (pkt (...) umowy), za wynagrodzeniem 2.320.790,96 zł netto (pkt (...) umowy). W postanowieniu pkt(...) umowy strony zastrzegły karę umowną za niedotrzymanie terminu wykonania przedmiotu umowy w wysokości 0,1% wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki z tym, że łączna wysokość kar umownych nie przekroczy 10% wynagrodzenia ryczałtowego.

W grudniu 2011r strony sporządziły nowy harmonogram realizacji przedmiotu umowy i ustaliły nowy termin zakończenia robót do 31 marca 2012r.

Inwestor opóźnił się w zapłacie do 17 dni. Ostatnią fakturę inwestor zapłacił 26 lutego 2013r. Natomiast pozwani opóźniali się z wykonaniem przedmiotu umowy i do chwili odstąpienia od umowy przez stronę powodową nie zakończyli wszystkich robót.

W dniu 5 marca 2013r. wykonawcy zgłosili do odbioru zabudowę poddasza w budynku (...), lecz inwestor nie dokonał odbioru.

W dniu 17 kwietnia 2013r strony dokonały przeglądu niedokończonej budowy i sporządziły spis usterek.

Pismem z dnia 13 czerwca 2013r wykonawcy ponownie zgłosili do odbioru zabudowę poddasza w budynku (...) i pokrycia dachowego. Powodowy inwestor pismem z dnia 26 czerwca 2013r odstąpił od umowy o roboty budowlane.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy przyjął, że odstąpienie od umowy nie niweczy roszczenia o zapłatę kar umownych za niedotrzymanie umownego terminu. Nowy termin oddania robót ustalony na dzień 31 marca 2012r nie został dotrzymany. Ograniczony limit kar umownych do 10 % wynagrodzenia netto odnosi się do okresu zwłoki liczonego od 31 marca 2012r do 9 lipca 2012r. Pozwani wykonawcy nie powołali się na żadne przeszkody w okresie od grudnia 2011r do lipca 2012r.

Sąd Okręgowy orzekając o kosztach procesu, na podstawie art. 98 k.p.c. uznał, że charakter sprawy uzasadnia podwyższenie minimalnej stawki kosztów zastępstwa o 20% (przygotowanie pozwu w sprawie dotyczącej umowy o roboty budowlane niemal zawsze jest ponadprzeciętnie pracochłonne).

***Od powyższego wyroku apelację wnieśli pozwani, domagając się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania, według norm przepisanych, ewentualnie zmiany zaskarżonego wyroku i obniżenia zasądzonej kary umownej.***

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucili :

- naruszenie art. 484 § 2 kc poprzez jego niezastosowanie, a w szczególności nieuwzględnienie wniosku o obniżenie zasądzonych kar umownych ;
- naruszenie art. 217 § 3 kpc w związku z art. 227 kpc poprzez zaniechanie ustalenia określonych faktów mających istotne znaczenie w sprawie ;
- naruszenie art. 321 kpc poprzez orzeczenie ponad żądanie, tj. poprzez zasądzenie od pozwanych na rzecz strony powodowej kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wyższej niż żądane przez stronę powodową.

Strona powodowa wnosila o oddalenie apelacji pozwanych za przyznaniem na jej rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

***Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :***

Apelacja jest uzasadniona, o ile kwestionuje rozstrzygnięcie o kosztach procesu za pierwszą instancję.

**1.** Nietrafny jest zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego art. 217 § 3 kpc w związku z art. 227 kpc. Przeszkody leżące po stronie powodowego inwestora uniemożliwiające dotrzymanie umownego terminu ustalonego pierwotnie na dzień 31 grudnia 2011r, takie jak „ konieczność zmiany sposobu posadowienia budynków z uwagi na niesprzyjające warunki geologiczne” były podstawą ustalenia przez stronę nowego terminu zakończenia robót na dzień 31 marca 2012r. Dochodzona pozwem kara umowna za niedotrzymanie terminu wykonania przedmiotu umowy została naliczona od upływu nowego terminu za okres 100 dni – do wysokości 10 % wartości wynagrodzenia ryczałtowego. Natomiast bliżej nieokreślone koszty utrzymania placu budowy, ponoszone przez pozwanych, po upływie nowego terminu zakończenia robót spowodowane ich zachowaniem nie uzasadniają obniżenia wysokości dochodzonych kar umownych.

**2.** Zaniechanie rozważenia przesłanek z art. 484 § 2 kc stanowi uchybienie procesowe Sądu I instancji, które nie ma wpływu na wynik rozstrzygnięcia. Nie ma zastosowania w przedmiotowej sprawie przepis art. 484 § 2 kc. Miarkowanie kar umownych nie może mieć charakteru dowolnego, ale musi ono znajdować oparcie w okolicznościach konkretnego przypadku. Roszczenie z tytułu nieterminowego wykonania robót z reguły oparte jest na różnych okolicznościach faktycznych. Stosownie do powołanego przepisu na pozwanych spoczywał ciężar wykazania zdarzeń uzasadniających miarkowanie kar umownych, naliczonych za okres 100 dni, tj. za okres od 1 kwietnia 2012r do 9 lipca 2012r. Powołana w apelacji przez skarżących przeszkoda w realizacji robót polegająca na konieczności zmiany sposobu posadowienia budynków, z uwagi na niesprzyjające warunki geologiczne miała miejsce w początkowej fazie realizacji budynków i została uwzględniona poprzez ustalenie nowego terminu wykonania robót. W konsekwencji czego nie może stanowić podstawy miarkowania kar umownych naliczonych za okres po upływie nowego terminu zakończenia przedmiotu umowy. Umowne ograniczenie kar umownych za niedotrzymanie terminu wykonania przedmiotu umowy do 10 % wartości wynagrodzenia ryczałtowego stanowi już obniżenie należnych stronie powodowej kar umownych. Naliczone kary umowne odnoszą się do 100 dni opóźnienia, podczas gdy okres opóźnienia od ustalenia nowego terminu zakończenia wynosił 430 dni, tj. trwał od 1 kwietnia 2012r do chwili odstąpienia strony powodowej od umowy w dniu 13 czerwca 2013r.

Przesłankami warunkującymi miarkowanie kary umownej w myśl art. 484 § 2 kc jest wykonanie zobowiązania w znacznej części lub rażące wygórowanie kary umownej. Wykonanie zobowiązania w znacznej części jako podstawa miarkowania kary umownej występuje, gdy opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy dotyczy krótkiego okresu opóźnienia spowodowanego obiektywnymi przeszkodami. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi. Rażące wygórowanie kary umownej występuje wtedy, gdy w umowie ustalono karę umowną w nadmiernej wysokości i zobowiązanie zostało wykonane w znacznej części w krótkim okresie opóźnienia.

Ograniczenie w umowie wysokości należnych zamawiającemu kar umownych za niedotrzymanie terminu wykonania przedmiotu umowy do 10% wartości wynagrodzenia ryczałtowego oraz długotrwałe opóźnienie w wykonaniu robót trwające 430 dni stanowią w niniejszej sprawie okoliczności wykluczające przyjęcie, że zasądzona kara umowna jest rażąco wygórowana w rozumieniu art. 484 § 2 kc. Skoro okoliczności sprawy wykluczają przesłanki z art. 484 § 2 kc, to zarzut naruszenia prawa materialnego jest niezasadny.

**3.** Natomiast należy zgodzić się z twierdzeniami apelacji, że rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego narusza dyspozycję przepisu art. 321 kpc.

W pozwie strona powodowa domagała się zasądzenia od pozwanych solidarnie „kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych”, bez wskazania konkretnej wysokości. W tej sytuacji stronie powodowej należały się koszty zastępstwa procesowego w wysokości stawki minimalnej określonej stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie ..... (tj. Dz. U. z 2013r, poz. 461), która przy wartości przedmiotu sprawy w kwocie 232.000 zł wynosi kwotę 7.200 zł, w myśl § 6 pkt 7 powołanej wyżej rozporządzenia.

Błędne jest przekonanie Sądu Okręgowego, że każda sprawa wynikająca z umowy o roboty budowlane jest „ponadprzeciętnie pracochłonna” i uzasadnia podwyższenie minimalnej stawki kosztów zastępstwa procesowego.

Nakład pracy pełnomocnika strony powodowej w przedmiotowej sprawie ograniczał się do napisania pozwu o zapłatę kar umownych i udziału na jednym posiedzeniu. W takiej sytuacji brak było podstaw do przyjęcia, że nakład pracy pełnomocnika uzasadniał podwyższenie minimalnej stawki wynagrodzenia o zastępstwo prawne o 20 %.

Uwzględniając apelację pozwanych tylko co do kosztów procesu, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok jak w sentencji, na zasadzie art. 386 § 1 kpc. Na zasądzoną kwotę 18.804 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za I instancję składa się zwrot opłaty sądowej od pozwu w kwocie 11.604 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł, ustalone według minimalnej stawki określonej w § 6 pkt 7 powołanego wyżej rozporządzenia.

Natomiast w pozostałej części apelacja uległa oddaleniu jako niezasadna, w oparciu o art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono biorąc pod uwagę, że apelacja skierowana przeciw merytorycznemu orzeczeniu okazała się w całości niezasadna. Tym samym zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 kpc, apelujący winni zwrócić przeciwnikowi koszty postępowania apelacyjnego. Wynagrodzenie za zastępstwo prawne w postępowaniu apelacyjnym przyznano pełnomocnikowi strony powodowej z uwzględnieniem stawki minimalnej, zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 7 cytowanego wyżej rozporządzenia.